

STATUTUL UNITĂȚII ADMINISTRATIV-TERITORIALE COMUNA TILEAGD, JUDEȚUL BIHOR

CAPITOLUL I

Prezentarea generală a unității administrativ-teritoriale

Art. 1. - (1) Comuna TILEAGD este:

- a) persoană juridică de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu;
- b) subiect juridic de drept fiscal;
- c) titulară a drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat al acesteia, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

(2) Comuna TILEAGD are sediul social în comuna TILEAGD, la adresa: **localitatea TILEAGD, nr. 1088, județul Bihor, cod poștal 417550, precum și codul de înregistrare fiscală 4820321.**

(3) Însemnele specifice ale comunei TILEAGD sunt:

- a) **stema**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.
- b) **steagul**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.
- c) **imnul**, aprobat prin Hotărârea Consiliului Local/Județean al

Art. 2. - (1) Din punct de vedere teritorial Comuna Tileagd este așezată în Depresiunea Vad-Borod-Oradea, pe Valea Crișului Repede, în partea de nord - vest a județului Bihor, intersectată la nord de DN E 60, distanța de 2 km Nord de calea ferată Oradea - Cluj - Napoca - București, respectiv de gara CFR Tileagd. Se învecinează la nord cu comunele Sârbi și Brusturi, la sud cu comunele Vârciorog și Copăcel, la est cu comunele Țețchea și Lugaș și la vest cu comunele Săcădat și Ineu.

(2) Comuna TILEAGD are în componență un număr de 6 (șase) localități rurale, care sunt următoarele:

Tileagd, Tilecus, Balaia, Calatani, Posoloaca și Uileacu de Cris

(3) Comuna TILEAGD, respectiv localitatea TILEAGD ca sat reședință de comună, potrivit legislației privind amenajarea teritoriului național, are **rangul IV**.

(4) Delimitarea intravilanului satelor, evidența proprietăților și a folosinței terenurilor, disciplina și modul de amplasare a construcțiilor se stabilesc prin planul de amenajare a teritoriului, Planul Urbanistic General și Regulamentul local de urbanism, cadastrul general și celelalte documente sau forme de evidență stabilite prin lege, întocmite prin grija compartimentelor de specialitate și aprobate de către autoritățile publice locale potrivit competențelor legale.

Art. 3. - (1) Comuna TILEAGD dispune de o rețea hidrografică formată din: râuri și pârâuri.

(2) Pe teritoriul comunei TILEAGD, după caz, se regăsesc o floră și faună diverse. Este reprezentată prin etajul stejarului, din care au mai rămas numai pâlcuri și câte un exemplar răzleț pentru decor. Pajiștile unde au fost cândva păduri cuprind păișuri stepice: neagara, paiusca, firuta de fânețe, predominant pirul. Se mai găsește salcâmul, acolo unde a fost plantat. Pe strada Unirii, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea a înregistrat un exemplar de „Tisa” (taxiusbacata) declarat monument al naturii iar în pădurile din Uileacu de Criș vegetează cca 200 cuiburi de bhimpe Rascus Hipodosum) arbori care sunt ocrotiți de lege. În pădurile din satul Bălaia sunt castani ale căror fructe sunt comestibile, ceia ce nu se mai găsește pe arealul județului Bihor decât în Dobrești, în apropiere de orașul Beiuș.

Fauna se rezumă la iepuri de câmp, fazani, prepelițe, ciori, coțofene, vrăbii și o mare varietate de pește atât în apele Crișului Repede dar mai ales în Lacul de Acumulare, în suprafață de 605 ha unde se poate pescui babușca, mreana, păstrăv, loștrița, crap, știucă, somn.

Art. 4. – Scurt Istoric: (1) Zona în care este așezată Comuna Tileagd a făcut parte din Voievodatul condus de Menumorut descris în Gesta Hungarorum de către Anonimus, notarul Regelui Bella al III-lea, al Ungariei. Comuna Tileagd a luat ființă în secolul al XII-lea, lângă un Castru Roman de graniță în perioada în care grupuri de unguri înaintau pe valea Crișului Repede. Comuna a fost alcătuită de populația românească la care s-a adăugat și o bună parte a ungarilor care au venit din Panonia. Acest lucru este confirmat de scriitorul maghiar Bunyitay Vincze în cronicile sale, arătând că românii și maghiarii din Tileagd au trăit amestecați și că au fost cu toții iobagi. În timpul stăpânirii romane, această localitate a fost străbătută de un drum comercial, pe care se făceau schimburi de mărfuri între Dacia liberi și “Lumea Romană”.

(2) Secolul al XVII-lea aduce mari schimbări în viața politică a Bihorului o dată cu cucerirea de către turci a Cetații din Oradea. Cei mai năpăstuiți erau țăranii din satele din Bihor care erau obligați să dea turcilor găini, găște, unt, caș, ouă, iepuri, fazani și cerbi.

(3) În timpul Primului Război Mondial, viața bihorenilor aflați sub jurisdicția Austro-Ungară s-a înrăutățit mai ales după intrarea României în război de partea Antantei. Prin armistițiul de la Belgrad, s-a stabilit ca întreg Bihorul să rămână înafara Statului Român. Pe fondul atrocităților comise de armata maghiară în Bihor (crime, violuri, jafuri), Consiliul de Coroană al României a hotărât ca armata română aflată în Transilvania să treacă linia de demarcație și să elibereze până și ultima colibă românească. Operațiunile militare au fost conduse de generalul Traian Moșoiu.

(3) După terminarea primului Război Mondial, Tileagd a cunoscut o dezvoltare economică considerabilă în următoarele ramuri de activitate: agricultură, industrie, comerț, meșteșuguri, transport. Începând cu anul 1930 situația localității se schimbă mai ales din cauza crizei economice care a cuprins întreaga Europă. Șapte fabrici și Banca de Credit și Schimb Valutar S.A. și-au încetat activitatea. Au rezistat crizei doar Fabrica de Cherestea La Roche-Darvas S.A. și Uzina de Impregnat Traverse C.F.R.

(4) De parcă nu era de-ajuns, în anul 1939 începe Al Doilea Război Mondial. În urma Dictatului de la Viena, Tileagd pierde satul Tilecuș care prin așezarea geografică a rămas în România după trasarea liniei de demarcație a frontierei Ungaro-Române. Din acest moment, Tilecușul se trezește izolat de lumea civilizată. Pe data de 15 noiembrie 1944, a fost desființată frontiera maghiaro-română în punctul de trecere Tilecuș-Tileagd cu ajutorul armatei ruse.

(5) Ca urmare a directivelor primite de la Comitetul Județean P.C.R. Bihor, în 1945 a luat ființă Organizația de Partid Comunală cu 150 de membrii. În timpul regimului comunist, Comuna Tileagd s-a dezvoltat foarte mult. S-au construit școli, cămine culturale, grădinițe, s-au asfaltat drumuri. S-a construit barajul Tileagd, fabrica de mobilă, fabrica de covoare persane, un șantier de drumuri și transporturi.

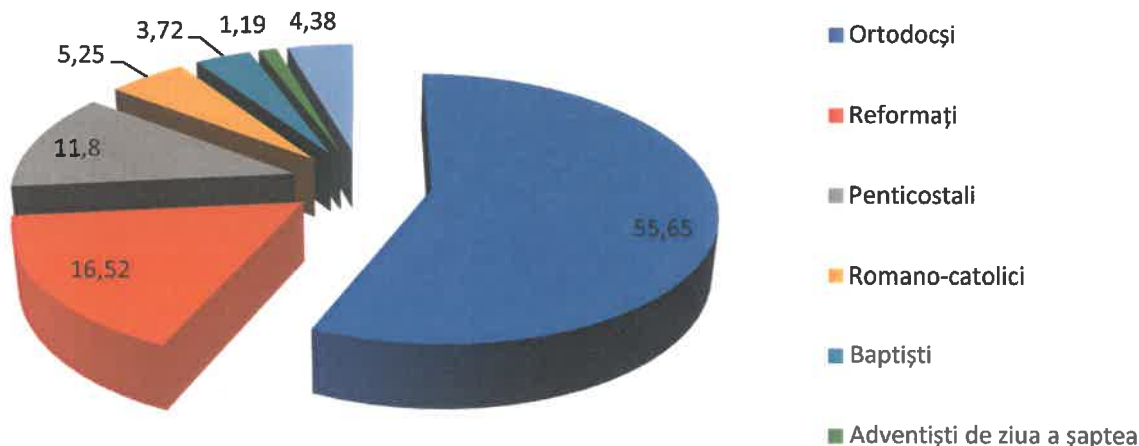
(6) După căderea regimului comunist, fabrica de cherestea a dat faliment în 2001 și uzina de impregnat traverse a fost închisă în 1990 ca mai apoi să fie redeschisă în 1999. A funcționat până în 2011 când a fost închisă complet. În momentul de față se fac demersuri pentru a fi redeschisă. Șantierul de Drumuri și Transporturi s-a închis în 2002.

Art. 5. - (1) Populația comunei TILEAGD numără 4063 locuitori, conform recensământului efectuat în anul 2011. Populația ca și componentă demografică joacă un rol deosebit de important în cadrul societății, deoarece ea reprezintă factorul de progres, dinamism și nu în ultimul rând principală forță de producție a acesteia. Comuna Tileagd conform recensământului din 2011 are o populație de 6968 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 7.142 de locuitori.

(2) Majoritatea locuitorilor sunt români (65,38%). Principalele minorități sunt cele de maghiari (20,22%) și rromi (9,31%). Spre deosebire de alte minorități naționale din Tileagd, care cunosc o scădere, rromi se află într-o continuă creștere. Ca și element distinctiv între rromi și celelalte populații cu care au venit în contact s-ar putea aminti modul lor de viață specific cu anumite trăsături particulare privind locuința, îmbrăcămintea și mai ales modul de obținere a resurselor necesare traiului. Pentru 4,31% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

(3) Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (55,65%), dar există și minorități de reformați (16,52%), penticostali (11,81%), romano-catolici (5,25%), bapțiști (3,72%) și adventiști de ziua a șaptea (1,19%). Pentru 4,38% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Componenta confesională

(4) Aspectele privind numărul populației se actualizează în urma recensământului în vederea respectării dreptului cetățenilor aparținând unei minorități naționale de a folosi limba lor maternă în relația cu administrația publică locală și cu serviciile deconcentrate.

CAPITOLUL II

Autoritățile administrației publice locale

Art. 6. - (1) Autoritățile administrației publice locale sunt:

a) Consiliul Local, reprezintă autoritate deliberativă de la nivelul comunei TILEAGD. Consiliul Local al comunei TILEAGD este format din **15 (cincisprezece) membri**;

b) Primarul, ca autoritate executivă;

c) La nivelul comunei TILEAGD, consiliul local are ales un viceprimar al comunei TILEAGD, în persoana dlui Csalok Alexandru Holden.

(2) Apartenența politică a consilierilor locali este următoarea:

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL – 6 (șase) consilieri locali

PARTIDUL PRO ROMÂNIA– 3 (trei) consilieri locali

PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT – 2 (doi) consilieri locali

UNIUNEA DEMOCRATĂ MAGHIARĂ din ROMÂNIA - 2 (doi) consilieri locali

PARTIDUL ALIANȚA DEMOCRAȚILOR ȘI LIBERALILOR - 1 (un) consilier local

PARTIDUL MIȘCAREA POPULARĂ - 1 (un) consilier local

(3) Constituirea Consiliului Local al Comunei TILEAGD s-a constatat prin **Ordinul Prefectului județului Bihor nr. 723 din 27 octombrie 2020**.

Art. 7. - (1) Autoritățile administrației publice locale au dreptul de a conferi și retrage titlul de cetățean de onoare persoanelor fizice române sau străine pentru comuna TILEAGD

(2) Autoritățile administrației publice locale au dreptul de a conferi certificatul de fiu/fiică al/a comunei persoanelor fizice române sau străine pentru comuna TILEAGD.

(3) **Procedura privind acordarea titlului de "Cetățean de onoare al comunei TILEAGD", respectiv a "Certificatului de Fiu/Fiică al/a comunei TILEAGD"**

Pct. 1. - Titlul de "Cetățean de onoare al comunei TILEAGD", denumit în continuare Titlu reprezintă cea mai înaltă distincție acordată de către Consiliul Local al comunei TILEAGD.

Pct. 2. - Certificatul de "Fiu/fiică al/a comunei TILEAGD", denumit în continuare Certificat reprezintă distincția acordată de către Consiliul Local al comunei TILEAGD persoanelor născute în comuna TILEAGD, la împlinirea vârstei de 18 ani.

Pct. 3. - Titlul și Certificatul se pot acorda la inițiativa:

- a) primarului;
- b) consilierilor locali;
- c) unui număr de cel puțin 5% din numărul total al locuitorilor cu drept de vot înscriși în Registrul electoral cu domiciliul sau reședința în comuna TILEAGD.

Pct. 4. - Acordarea Titlului și a Certificatului nu este condiționată de cetățenie, naționalitate, vârstă, domiciliu, sex, religie, apartenență politică.

Pct. 5. - Titlul și Certificatul au următoarele caracteristici:

- a) sunt personale;
- b) sunt netransmisibile;
- c) reprezintă un drept al titularului;
- d) au valabilitate nedeterminată.

Pct. 6. - Sunt îndreptățite să fie propuse pentru acordarea Titlului categoriile de persoane sau personalități care se găsesc în una din următoarele situații:

- a) personalități cu recunoaștere locală, națională sau internațională care și-au pus amprenta asupra dezvoltării comunei TILEAGD și a imaginii acestuia;
- b) personalități care, prin realizările lor deosebite, au făcut cunoscut numele comunei TILEAGD, în țară și străinătate;
- c) persoane care, prin acțiunile lor, au preîntâmpinat producerea de evenimente deosebit de grave sau prin sacrificiul suprem au salvat viețile concetățenilor lor, în comuna TILEAGD;
- d) persoane care, prin acțiunile lor dezinteresate (donații, acțiuni umanitare etc.), au produs o îmbunătățire simțitoare a condițiilor de viață a locuitorilor comunei TILEAGD;
- e) foști deținuți politici sau veterani de război care prin activitatea lor ulterioară au un aport la realizarea unei imagini pozitive a comunei TILEAGD în lume;
- f) sportivi din comuna Tileagd care au obținut rezultate deosebite în competiții sportive internaționale;
- g) alte situații stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare al consiliului local.

Pct. 7. - Nu pot deține Titlul persoanele care se găsesc în una din următoarele situații:

- a) condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă pentru infracțiuni contra statului, crime împotriva umanității, fapte penale;
- b) care au dosare pe rol, în cauze care ar leza imaginea Titlului; propunerea se va face după clarificarea situației juridice.

Pct. 8. - (1) Persoanele prevăzute la art. 3 solicită acordarea Titlului sau a Certificatului prin depunerea unui dosar la unitatea administrativ-teritorială respectivă.

(2) Dosarul prevăzut la alin. (1) cu privire la acordarea Titlului cuprinde cel puțin următoarele înscrisuri:

- a) actul de identitate (copie vizată în conformitate cu originalul);
- b) curriculum vitae (în original);
- c) certificat de cazier judiciar (în original);
- d) actul de deces al celui propus, după caz (copie vizată în conformitate cu originalul).

(3) Dosarul prevăzut la alin. (1) cu privire la acordarea Certificatului cuprinde cel puțin următoarele înscrisuri:

- a) actul de identitate (copie vizată în conformitate cu originalul);
- b) curriculum vitae (în original).

(4) Persoanele prevăzute la art. 3, după înregistrarea dosarului, depun la secretarul general al comunei TILEAGD proiectul de hotărâre de consiliu însoțit de referatul de aprobare și dosarul prevăzut la **alin. (2)** sau **(3)**.

(5) Proiectul de hotărâre prevăzut la alin. (4) este înscris pe ordinea de zi a ședințelor consiliului dacă sunt îndeplinite prevederile art. 136 **alin. (8)** din Ordonanța de urgență a Guvernului **nr. 57/2019** privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

- (6) Proiectul de hotărâre prevăzut la alin. (4) este dezbătut în ședință ordinară sau extraordinară.
- (7) Hotărârea privind acordarea Titlului sau a Certificatului, după caz, se adoptă cu majoritatea absolută a consilierilor consiliului local sau județean, după caz.
- (8) Propunerile respinse nu pot fi reintroduse în dezbateri pe perioada mandatului în curs.
- (9) Decernarea Titlului se face de către primarul comunei TILEAGD, în cadrul ședințelor ordinare sau extraordinare ale Consiliului Local al comunei TILEAGD.
- (10) Acordarea Certificatului se face de către primarul comunei TILEAGD, în cadrul unei festivități care se organizează de către primar.

Pct. 9. - Înmânarea Titlului se realizează după cum urmează:

- a) președintele de ședință anunță festivitatea ce urmează să se desfășoare;
- b) primarul comunei TILEAGD prezintă referatul de aprobare care a stat la baza propunerii Hotărârii Consiliului Local al comunei TILEAGD nr.¹;

¹ Se va completa cu numărul hotărârii consiliului județean sau al hotărârii consiliului local prin care s-a adoptat acordarea Titlului.

- c) primarul comunei TILEAGD înmânează diploma de "Cetățean de onoare al comunei TILEAGD" persoanei laureate sau persoanei care o reprezintă;
- d) ia cuvântul persoana laureată sau reprezentantul acesteia;
- e) pot să ia cuvântul și alte persoane prezente care doresc să sublinieze pe scurt meritele laureatului;
- f) laureatul sau, după caz, persoana care îl reprezintă este invitat/ă să scrie câteva rânduri în Cartea de onoare a comunei TILEAGD.

Pct. 10. - Deținătorii în viață ai Titlului dobândesc următoarele drepturi specifice:

- a) dreptul de a lua cuvântul în ședințele /Consiliului Local al comunei TILEAGD la dezbaterile materialelor care privesc întreaga comunitate;
- b) dreptul de a participa la toate manifestările desfășurate sub patronajul Consiliului Local al comunei TILEAGD sau în care acesta este coorganizator;
- c) dreptul de a călători gratuit pe toate mijloacele de transport în comun din comuna TILEAGD;
- d) dreptul de a participa gratuit la toate manifestările cultural- sportive organizate de instituțiile aflate în subordinea consiliului local;
- e) alte drepturi stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Local al comunei TILEAGD.

Pct. 11. - Drepturile prevăzute la art. 6 încetează în următoarele situații:

- a) decesul titularului;
- b) retragerea Titlului.

Pct. 12. - Titlul se retrage în următoarele situații:

- a) atunci când ulterior decernării apar incompatibilitățile prevăzute la art. 7 lit. a);
- b) atunci când persoana laureată produce prejudicii de imagine sau de altă natură comunei TILEAGD, locuitorilor săi sau țării.

Pct. 13. - Retragerea Titlului se face de către Consiliul Local al comunei TILEAGD, după următoarea metodologie:

- a) este sesizat Consiliul Local al comunei TILEAGD de către persoanele menționate la art. 3;
- b) dezbaterile cazului se va face în cadrul comisiilor consiliului județean/local;
- c) retragerea Titlului se va face prin hotărâre a consiliului județean/consiliului local, adoptată cu majoritate absolută, cu aplicarea prevederilor art. 8 pentru dezbaterile candidaturii;
- d) la ședința consiliului va fi invitat deținătorul Titlului, iar dacă va fi prezent i se va acorda cuvântul, la solicitarea sa.

Pct. 14. - Cetățenii de onoare au datoria de a promova imaginea comunei TILEAGD.

Pct. 15. - Fiecare Cetățean de onoare va planta un copac pe care va fi aplicată o plăcuță cu numele acestuia.

Pct. 16. - Informațiile publice referitoare la "cetățenii de onoare" vor fi publicate și în format electronic pe pagina de internet a comunei TILEAGD www.comunatauteu.ro .

Pct.17. - Legitimarea cetățenilor de onoare sa va face în baza unui înscris denumit brevet, semnat de către primarul comunei TILEAGD.

CAPITOLUL III **Căi de comunicații**

Art. 8. - (1) Raza teritorială a comunei TILEAGD este tranzitată de următoarele rețele de transport rutieră, potrivit prevederilor Legii **nr. 363/2006** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea I - Rețele de transport, cu modificările și completările ulterioare:

- a) rețeaua rutieră;
- b) rețeaua de căi ferate.

(2) Rețeaua de transport prevăzută la alin. (1) lit. a este formată, potrivit Ordonanței Guvernului **nr. 43/1997** privind regimul drumurilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, din drumuri de interes național, drumuri de interes județean și drumuri de interes comunal și poduri,

(3) Rețeaua de transport prevăzută la alin. (1) lit. b este formată, potrivit Ordonanței Guvernului **nr. 43/1997** privind regimul drumurilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, din linii de cale ferată convenționale, linii de cale ferată de interes local, după caz.

(2) Accesul în comuna se face pe E60 care pleacă din Oradea , strabate centrul de comuna Tileagd si apoi se continua cu DJ 767 spre Varciorog. Soseaua strabate comuna pe o lungime de aproximativ 12 km. Celelalte sate sunt în imediata vecinătate a drumului județean, iar legătura cu acesta se realizează prin drumurile comunale.

Gradul de electrificare se apropie de 99%.

Rețeaua stradală este în curs de modernizare prin asfaltare.

CAPITOLUL IV

Principalele instituții care își desfășoară activitatea pe raza teritorială a unității administrativ-teritoriale

Art. 9. - (1) Rețeaua școlară de la nivelul comunei TILEAGD, potrivit Legii educației naționale **nr. 1/2011**, cu modificările și completările ulterioare, cuprinde numărul total de unități de învățământ de stat preuniversitar, acreditate, respectiv autorizate să funcționeze provizoriu, numărul total al unităților de învățământ preuniversitar, înființate în structura universităților de stat, și numărul total al furnizorilor de educație autorizați să funcționeze provizoriu.

(2) Pe raza teritorială a comunei TILEAGD își desfășoară activitatea un număr total de 2 (două) unități de învățământ de stat preuniversitar cu personalitate juridică, având ca substructuri unități de învățământ preșcolar, primar și gimnazial.

(3) Pe raza teritorială a comunei TILEAGD nu își desfășoară activitatea universități, academii de studii, licee, institute, școli de studii superioare de stat private sau confesionale.

(4) Unitățile de învățământ de la alin. (1) sunt prevăzute în rețeaua unităților de învățământ avizată în fiecare an de Inspectoratul Școlar Județean Bihor.

(5) Comuna TILEAGD susține unitățile de învățământ și furnizorii de educație prevăzuți la **alin. (1)** potrivit prevederilor Legii nr. 1/2011.

Art. 10. - (1) Comuna Tileagd este bogată în obiceiuri și tradiții, evenimente culturale tradiționale, arhitectură, port popular și meșteșuguri tradiționale. Deși în ultimul timp tradițiile autentice sunt în pericol, există încă zone în Tileagd în care acestea se mai păstrează și pot constitui o atracție turistică deosebită.

Printre evenimentele culturale cu o periodicitate anuală sunt:

- încondeiatul oului de Paști și ritmuri de toacă Tileagd ;
- aprinderea focurilor pentru vii și pentru morți;
- nuntă la români reprezentată de ansablul folcloric din satul Tilecuș;
- colindatul cu steaua, plugușorul, sorcova în seara de ajun și Anul Nou;

- în satele cu populație predominant maghiară (Uileac, Poșoloaca la Sfintele Sărbători Pascale se merge la stropit).

De asemenea, anual au loc festivaluri – festivalul strugurilor, Tileagd și Uileacul de Criș.

(2) Meșteșugurile, în trecut foarte bine reprezentate, se mai păstrează puține printre care amintim dogaritul, fierarit, tâmplărie.

(3) Bucătăria tradițională, deosebit de gustoasă este puțin pusă în valoare. Printre cele mai apreciate produse sunt: vestita pălincă, vinurile de Bălaia și Uileacul de Cris, guiașuri ungurești, sarmale, cozonaci.

(4) Sportul este reprezentat în comuna Tileagd prin echipa FC Tileagd care activează în campionatul județean. În anul 2001 și 2007 a câștigat meciul de promovare în divizie superioară. Pe viitor se dorește sprijinirea sportului de performanță prin realizarea unei școli de fotbal.

Cu o periodicitate anuală ori la fiecare 2 ani, în funcție de fondurile existente se organizează „Zilele comunei Tileagd”, sărbătoare câmpenească la care participă cunoscuți interpreți de muzică ușoară și populară, sunt promovate valori și tradiții locale și altele asemenea.

(5) Comuna TILEAGD participă la finanțarea manifestărilor culturale de la bugetele locale, din venituri proprii, fonduri externe rambursabile și nerambursabile, contracte cu terți, după caz, potrivit legii.

Art. 11. - (1) Pe raza teritorială a comunei TILEAGD se asigură asistență medicală profilactică și curativă.

(2) Comuna TILEAGD participă la finanțarea activităților de asistență de sănătate publică de la bugetele locale, din venituri proprii, fonduri externe rambursabile și nerambursabile, contracte cu terți, după caz, potrivit legii.

(3) Asistența medicală prevăzută la alin. (1) se realizează prin cabinete medicale ambulatorii ale medicilor de familie.

(4) Totodată există în localitatea Tileagd și un centru medical de zi care desfășoară activități referitoare la sănătatea umană și activități de asistență spitalicească (spitalizări de zi).

Art. 12. - (1) Pe raza teritorială a comunei TILEAGD se asigură servicii sociale definite potrivit art. 30 din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Serviciile sociale sunt asigurate de Asociația Smiles. Asociația Smiles a fost înființată în anul 2002 de către Kevin D. Hoy, un om de afaceri creștin din Marea Britanie. Organizația a crescut continuu ca număr de proiecte și echipă de-a lungul anilor. Pornind de la un singur proiect (Sprijin acordat familiilor aflate în dificultate) și un singur voluntar, astăzi Asociația Smiles desfășoară 18 proiecte de asistență socială, având peste 100 de angajați și de asemenea, numeroși voluntari din Marea Britanie, Statele Unite și România, devenind una dintre cele mai importante organizații de caritate din județul Bihor și din România.

Art. 13. - (1) Pe raza teritorială a comunei TILEAGD nu își desfășoară activitatea instituții de presă în domeniul presei scrise, media on-line și/sau, după caz, media audiovizual.

Art. 14. - (1) Pe raza teritorială a comunei TILEAGD își desfășoară activitatea prin Asociația „Smiles” un Centru Rezidențial de îngrijire și Asistență Persoane Dependente – Tileagd cu o capacitate de 38 locuri.

CAPITOLUL V

Funcțiuni economice ale unității administrativ-teritoriale

Art. 15. - Economia a fost și este bazată pe agricultură, cultura mare cerealiară, creșterea animalelor, sector care are foarte bune condiții naturale (clima, soluri fertile). Suprafața totală a comunei este de 6496 ha din care terenul arabil reprezintă 55%.

CATEGORIA	SUPRAFATA (ha)
Agricol	3826
Pașuni	900
Pădure	509
Ape și bălți	42
Teren neproductiv	1129

Intravilan	109
Extravilan	5195
Vii	7
Livezi	44

Principala activitate care se derulează pe teritoriul administrativ al comunei Tileagd este legată direct de resursele din acest teritoriu.

(1) Producția vegetală

În comuna Tileagd se cultivă în special porumb, grâu, ovăz și secară.

Cultura	Suprafete cultivate anul trecut (ha)
Porumb	805
Grâu	416
Secară	120
Floarea soarelui	11
Orzoaică	40
Orz	85
Ovăz	179
Triticale	60

(2) Zootehnia

Locuitorii comunei Tileagd se îndeletnicesc și cu creșterea animalelor. Efectivul de animale pe categorii în comuna Tileagd se prezintă astfel:

CATEGORIA	Numar
Păsări	43368
Bovine	1127
Ovine	3200
Porcine	994
Cabaline	95
Caprine	380
Iepuri	430
Familii albine	620

Pentru o mai bună dezvoltare a zootehniei sunt necesare înființarea unor centre de procesare a laptelui, unor abatoare pentru sacrificarea animalelor și asigurarea pieței de desfacere a produselor finite. Toate acestea însă sunt legate strict de dezvoltarea infrastructurii.

(3) Silvicultura

Zona împădurită deținută de comuna Tileagd se întinde pe o suprafață de aproximativ 500 ha, ceea ce reprezintă 10 % din suprafața totală a comunei.

(4) Pomicultura, viticultura, legumicultura

Aceste sectoare ale agriculturii sunt slab dezvoltate.

CAPITOLUL VI

Bunurile din patrimoniul unității administrativ-teritoriale

Art. 16. - (1) Patrimoniul comunei TILEAGD este compus din bunurile mobile și imobile care aparțin domeniului public și domeniului privat al comunei TILEAGD, precum și din totalitatea drepturilor și obligațiilor cu caracter patrimonial.

Inventarul bunurilor aparținând domeniului public al comunei TILEAGD va fi întocmit, actualizat/completat și însușit în conformitate cu prevederile **art. 289** din Ordonanța de urgență a Guvernului **nr. 57/2019** privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

(3) Inventarul bunurilor aflate în patrimoniul comunei TILEAGD se actualizează ori de câte ori intervin evenimente de natură juridică și se publică pe pagina de internet a comunei TILEAGD www.tileagd.ro, în secțiunea dedicată acestui statut – **Monitorul Oficial Local**.

CAPITOLUL VII

Serviciile publice existente

Art. 17. - Serviciile comunitare de utilități publice furnizate la nivelul comunei TILEAGD sunt, după caz:

a) serviciul public de alimentare apă și canalizare, furnizat de S.C. COMPANIA DE APĂ ORADEA S.A.

b) serviciul public de salubritate, furnizat de S.C. AVE BIHOR S.R.L.;

c) serviciul public de iluminat.

Art. 18. - Transportul și distribuția energiei electrice de pe raza teritorială a comunei TILEAGD sunt furnizate de societatea ELECTRICA FURNIZARE S.A.

Art. 19. - Alimentarea cu gaze naturale pe raza teritorială a comunei TILEAGD nu este asigurată, în prezent este depus un proiect pentru înființare rețea inteligent de distribuție a gazelor naturale în cadrul Programul Operational Infrastructura Mare 2014-2020.

Art. 20. - Serviciul public de administrare a domeniului public al comunei TILEAGD este furnizat de -.

CAPITOLUL VIII

Atribuirea și schimbarea denumirilor de străzi, piețe și de obiective de interes public local

Art. 21. - (1) Comuna TILEAGD, atribuie sau schimbă denumirile de: străzi, piețe și de obiective de interes public local, precum și pentru obiective și instituții de interes local aflate în subordinea sa, cu respectarea prevederilor Ordonanței Guvernului **nr. 63/2002** privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, aprobată cu modificări prin Legea **nr. 48/2003**, cu modificările și completările ulterioare.

(2) În situația în care, prin proiectele de hotărâri ale consiliilor locale, se propune atribuirea ca denumire a unor nume de personalități ori evenimente istorice, politice, culturale sau de orice altă natură ori schimbarea unor astfel de denumiri, aceste hotărâri vor putea fi adoptate numai după ce au fost analizate și avizate de comisia de atribuire de denumiri județeană, respectiv a municipiului București, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului **nr. 63/2002** privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, aprobată cu modificări prin Legea **nr. 48/2003**, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Schimbarea denumirilor instituțiilor publice și a obiectivelor de interes județean, se face prin hotărâre a consiliului județean, cu avizul consiliului local pe al cărui teritoriu administrativ sunt amplasate instituțiile și obiectivele în cauză, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului **nr. 63/2002** privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, aprobată cu modificări prin Legea **nr. 48/2003**, cu modificările și completările ulterioare.

CAPITOLUL IX

Societatea civilă, respectiv partidele politice, sindicatele, cultele și organizațiile nonguvernamentale care își desfășoară activitatea în unitatea administrativ-teritorială

Art. 22. - (1) Comuna TILEAGD realizează un cadru de cooperare sau asociere cu organizații neguvernamentale, asociații și cluburi sportive, instituții culturale și artistice, organizații de tineret, în vederea finanțării și realizării unor acțiuni sau proiecte care vizează dezvoltarea comunității.

(2) Comuna TILEAGD acordă o atenție deosebită proiectelor culturale și educative cu caracter local, regional, național, european și internațional, care se încadrează în strategia de dezvoltare a unității administrativ-teritoriale.

Art. 23. - (1) Pe teritoriul comunei TILEAGD nu își desfășoară activitatea partide politice sau organizații aparținând minorităților naționale, înființate în condițiile Legii partidelor politice **nr. 14/2003**, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 24. - (1) Pe teritoriul comunei TILEAGD nu își desfășoară activitatea organizații sindicale sau asociații profesionale.

Art. 25. - (1) În comuna TILEAGD își desfășoară activitatea multiple culte religioase printre care: ortodox, reformat, romano-catolic, greco-catolic, penticostal, baptist, adventist.

CAPITOLUL X **Participare publică**

Art. 26. - Populația din comuna TILEAGD este consultată și participă la dezbaterile problemelor de interes local sau județean, după caz, astfel:

- a) prin intermediul referendumului local, organizat în condițiile legii;
- b) prin intermediul adunărilor cetățenești organizate pe sate;
- c) prin dezbaterile publice asupra proiectelor de acte administrative;
- d) prin participarea la ședințele consiliului local;
- e) prin alte forme de consultare directă a cetățenilor, stabilite prin regulamentul de organizare și funcționare al consiliului.

Art. 27. - (1) În funcție de obiectul referendumului local, modalitatea de organizare și validare a acestuia se realizează cu respectarea prevederilor Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare sau ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare, după caz.

(2) Referendumul local se poate organiza în toate satele și localitățile componente ale comunei ori numai în unele dintre acestea.

CAPITOLUL XI **Cooperare sau asociere**

Art. 28. - Comuna TILEAGD se asociază sau cooperează, după caz, cu persoane juridice de drept public sau de drept privat române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local cu respectarea prevederilor art. 89 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 29. - (1) Comuna TILEAGD aderă la asociații naționale și internaționale ale autorităților administrației publice locale, în vederea promovării unor interese comune.

(2) Lista cu denumirea înfrășirilor, cooperărilor sau asocierilor încheiate de comuna TILEAGD:

- A.D.I. ECOLECT GROUP Bihor, (salubritate)
- A.D.I. URBAN-RURAL (înfiintare rețele gaz),
- Asociația Intercomunitara APAREGIO-BIHOR ORADEA (apă-canal),

Art. 30. - Programele, proiectele sau activitățile, după caz, a căror finanțare se asigură din bugetul local, prin care se promovează/consolidează elemente de identitate locală de natură culturală, istorică, obiceiuri și/sau tradiții sunt sprijinite atât de consiliul local, primar și deseori de cetățeni, unele propuneri fiind dezbătute și în ședințele consiliului local.

CAPITOLUL XII **Dispoziții tranzitorii și finale**

Art. 31. - Orice modificare care are ca obiect modificarea Statutului comunei TILEAGD sau a anexelor acestuia se realizează numai prin hotărâre a autorității deliberative.

Art. 32. - Prezentul statut se actualizează, în funcție de modificările și completările apărute la nivelul elementelor specifice ale acestora, cel puțin o dată pe an.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ
CONSILIER LOCAL
Csalok Alexandru Holden

Contrasemnează pentru legalitate,
Secretar General al comunei TILEAGD
Indrieș Ioan Cosmin